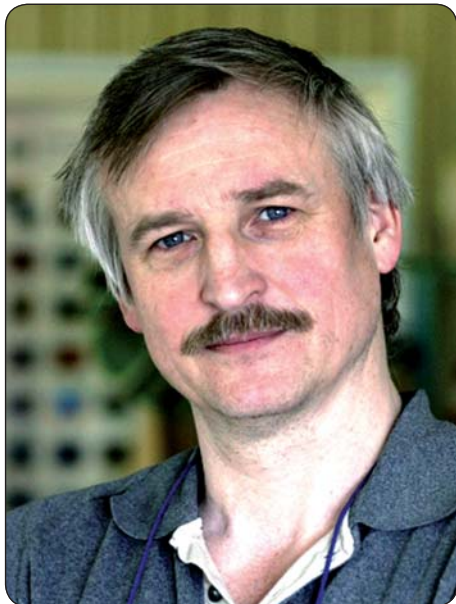

OVCE.sk o úskaliach internetu veselo aj vážne

Bez kožušeka, Zatajovaný kamarát, Biele ovce, Netancuj s vlkami sú štyri krátke animované rozprávky, ktoré majú spoločného menovateľa, internetový portál OVCE.sk, ale aj tému – pedofília, rasizmus... Tieto štyri filmy budú, ako jeden celok, seriál, súťažiť na Envirofilme 2010. Posudzovať ich bude nielen medzinárodná filmová porota, ale aj detská porota. Napokon, veď seriál je určený predovšetkým deťom a najmä tým, ktoré si už osvojili technologické vymoženosti dnešnej doby, internet, mobily. Niekoľko zaujímavostí o portáli OVCE.sk a

pre deti z krajín, v ktorých sa rozprávky vysielajú. Začali sme slovenskou verziou portálu. Dnes sa pridáva maďarská, rómska, anglická, nemecká. Stránky obsahujú aj hry, pexeso, puzzle, omaľovánky, komiksy, plagáty, šetriče obrazoviek, tapety, obrázky do mobilov, dá sa stiahnuť aj zvučka do telefónu a ďalší zaujímavý obsah pre deti, ale aj dospelých. Dokončujeme projekt pre rakúske a slovenské deti. Snívame o tom, že raz táto slovenská stránka bude naj-

Režisér Jaroslav Baran

konkrétne aj o spomínaných animovaných filmoch sme sa dozvedeli od ich režiséra Jaroslava Barana a autora námetu a scenára Miroslava Drobnoho.

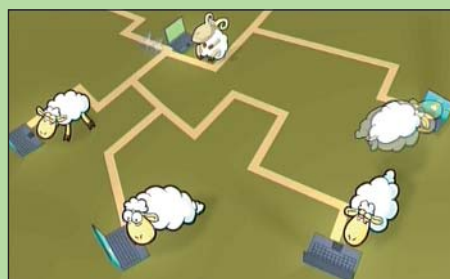
Mohli by ste sa nám predstaviť? Kto ste, odkiaľ pochádzate...

Jaroslav Baran: To keby som vedel... život by bol oveľa jednoduchší. Pamätám si, že pred 34 rokmi som začal pracovať v štúdiu animovaných filmov na Kolibe a postupne som sa profiloval na tvorbu pre deti, ktorej som zostal verný dodnes. Nejde o princíp zjednodušovania môjho uhlu pohľadu na umenie, ale uvedomujem si podstatu poslania tohto umeleckého tvaru. Celý svoj život som strávil v Bratislave. Tu som študoval aj pracujem. V roku 1992 som sa pokúšal udržať animačné tímy

Súťažný film Envirofilmu 2010

OVCE.sk Biele ovce (Slovensko), réžia: Jaroslav Baran, kamera: Drahoslav Demín

Valach čítal na internete, že len biele ovce sú dobré, a preto začal zle zaobchádzať s ovcami inej farby. Keď to múdry pastier uvidel, poučil ho, že všetky ovce sú rovnako dobré, bez ohľadu na farbu a nabádal ho byť kritickejší k obsahu toho, čo číta.

na Kolibe v štúdiu animovaných filmov. Bohužiaľ, boli sme vyhnaní na ulicu a od toho momentu sa prebýjame marazmom trhového mechanizmu, ktorý nemá prioritú vo vzdelávaní a v tvorbe pre deti.

Vašou prioritou sú animované filmy?

Jaroslav Baran: Konkrétne animovaný film pre deti je mojou prioritou a dalo by sa povedať, že skôr presvedčením. Málokto si uvedomuje tú spontánnu silu, ktorú v sebe ukrýva animovaný film pre deti od troch do sedem rokov. Každý príbeh zobrazujúci boj dobra so zlom, lásku, priateľstvo, porozumenie, ekológiu..., vytvára v podvedomí dieťaťa momenty, ktoré by sme len veľmi komplikovane vsúvali klasickými metódami, poučovaním.

Povedzte nám niečo o webovom portáli OVCE.sk.

Miroslav Drobny: Cieľom portálu je vytvoriť internetovú stránku plnú poučení a zábavy

navštevovanejším portálom detí v celej Európe. Držte nám palce!

Čo vás podnietilo nakrútiť filmy s takou citlivou tematikou ako pedofília, rasizmus...?

Miroslav Drobny: Na začiatku bola iniciatíva Nataše Slavíkovej z ministerstva kultúry, ktorá už dlhé roky bojovala za vzkriesenie slovenskej tvorby

Súťažný film Envirofilmu 2010

OVCE.sk Bez kožušeka (Slovensko), réžia: Jaroslav Baran, kamera: Drahoslav Demín

Scenár sa zaoberá netradičnými, modernými a citlivými témami ako pedofília (pedofil – vlk láka na stretnutie deti – ovečky), rasistické prejavy na internete, fotenie sa dievčat hore bez a následné zverejňovanie fotografií na internete, navádzanie mládeže na nevhodné fotografie a videá na diskotéke. Mladá ovca sa zalúbila do mladého barana a poslala mu mailom svoju fotografiu hore bez. Nieкто ju našiel a poslal jej priateľom. Niektorí boli šokovaní a niektorí sa jej začali posmievať. Bola z toho vo veľkých rozpakoch...

pre deti a mládež. Dala nás dokopy s Jarom Baranom, výtvarníkom a režisérom série, a predstavila nám svoje ciele v oblasti mediálnej výchovy. Bez jej entuziazmu by asi celý seriál ani nevznikol. V tom čase sme v projekte *Zodpovedne.sk* pripravovali nové plány, ako a čím osloví najmenších užívateľov internetu. Vysvetlili sme pracovníkom Ministerstva vnútra SR, nášho najväčšieho partnera v projekte, že animované rozprávky sú príležitosťou vytvoriť niečo nové, zaujímavé a prelomové. Súhlasili a podporili nás, aj keď to bol riskantné. Klasická animovaná tvorba bola na Slovensku už desaťročie mŕtva. Témy ako pedofília na internete alebo zverejňovanie erotických fotografií na webe neboli v takejto podobe ešte prekreslené do rozprávok, a tak nájsť formu, ako o týchto ohrozeniach zo strany nových technológií povedať detskému divákovi vo veku 5 až 12 rokov, bola otázka číslo jedna. Čo sa týka názvu OVCE.sk, všetci sme tak trochu ovcami.

Súťažný film Envirofilmu 2010

OVCE.sk Zatajovaný kamarát (Slovensko), réžia: Jaroslav Baran, kamera: Drahoslav Demín

Varovanie pred pedofiiliou. Starý vlk sa skamarátil cez internet s mladou ovcou, kúpil jej darčeky a požiadal ju, aby nikomu nepovedala o ich priateľstve. Keď zorganizoval stretnutie s ňou v lese, malú ovcu zachránil odvážny poľovník.

Dennodenne sa musíme učiť, ako sa ovládajú nové mobily, programy a zároveň si dávať pozor na nebezpečenstvá, ktoré nám tieto nové technológie prinášajú. Vlkov, ktorí len čakajú na naše chyby, je pri každom košári neúrekom. Tá bodka sk už len pripomína, že príbehy sa týkajú najmä sveta internetu.

Prečo ste si do „hlavných úloh“ vybrali zvieratá?

Jaroslav Baran: Predstavte si, že na mieste pedofila bude stáť reálna postava. Nechceme deti strašiť, ale upozorňovať na možné nebezpečenstvá. Kreslené postavy dokážu vyhranenejšie poukazovať na niektoré momenty a zároveň deti nestresovať.

Ako sa vám spolupracovalo s kameramanom Drahoslavom Demínom?

Jaroslav Baran: Dnes nie je kamera ako kamera.

Súťažný film Envirofilmu 2010

OVCE.sk Netancuj s vlkom (Slovensko), réžia: Jaroslav Baran, kamera: Drahoslav Demín

Na diskotéke boli ovce a zlý vlk ich odfotografoval hore bez, ako sa bozkávajú atď., a poslal fotografie svojim priateľom, ktorí sa na nich doma zabávali. Avšak prišiel odvážny poľovník a s pastierom vyhnali zlého vlka.

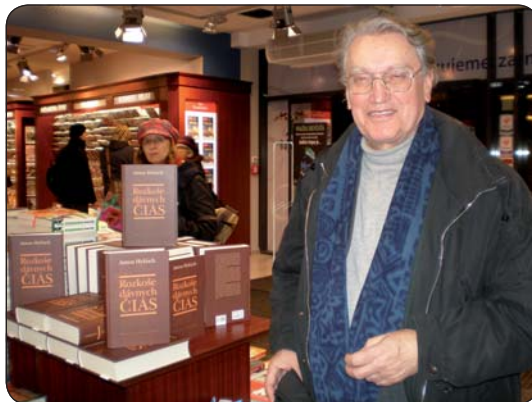
Anton Hykisch a jeho Rozkoše dávnych čias

„Nikto si nemôže zvoliť čas kedy sa narodil, ani do ktorej krajiny, ani akým rodičom. Každý človek je tajomstvom sám pre seba. Úlohou literatúry, a umenia vôbec, je pomôcť človeku, aby sa sám spoznal, aby preskúmal, čo v ňom je, čo by mal robiť, ako žiť,“ hovorí na margo svojho nového románu *Rozkoše dávnych čias* spisovateľ Anton Hykisch. „Dozrievam vo mne desiatky rokov. Za „socičku“ som si nemohol dovoliť kriticky zobrazíť nedávne časy. A tak kreslím doby nedávno minulé až teraz. Niektoré kapitoly som písal dávnejšie, iné sú čerstvejšie. Román je príbehom mladého spisovateľa a novinára a spätne aj jeho rodičov. Je to mozaika života. Niektoré kapitoly sa odohrávajú až pred vojnou, iné nedávno. Vychádza z toho celkom vzrušujúci film života. Pri čítaní tejto knihy by sme si mali uvedomiť, aký veľký vplyv majú prevratné politické udalosti na osudy jednotlivcov, ako veľmi zasahujú do života. Človek vždy musí byť pripravený na všetko.“

Román je z veľkej časti autobiografický. Hovorí sa, že kto píše autobiografiu, niečo zatajuje. Je tomu tak aj v tomto prípade?

„Je to román, literárny tvar. Má svoj začiatok aj koniec, má svoje zápletky. Samozrejme, pomohli mi vlastné zážitky. Prekvapilo ma, čo som sa dozvedel o svojich dávnejšie mŕtvych rodičoch, o priateľoch, spolupracovníkoch. Ale udalosti tohto románu som mal „pod kontrolou“. Román nie je spoveď. Spovedajúceho kňaza tiež viaže spovedné tajom-

stvo. Každý človek, aj autor knihy si uchováva tajomnú trinástu komnatu, kam nikoho nepustí. Platí to aj o mne. Čo som chcel napísať a nenapísal som? Keď sa človek vydá na plavbu v mori spomienok, zistí, že spomienok je strašne veľa, vynárajú sa ďalšie tváre, slová, gestá. Teraz ma mrzí, že som všetličo z knihy vynechal, nenapísal. Jednoducho kvôli počtu strán. Aj tak mi posmešne vravia, že môj

Anton Hykisch na prezentácii svojej novej knihy v Panta Rhei v Bratislave

nový román je hrubánsky ako Marxov Kapitál.“

Viaceré postavy v knihe majú svoje pravé mená (politici, niektorí spisovatelia), iné sú autorsky pomenované, pod inými menami. Mnohí čitatelia sa už pokúšali dešifrovať niektoré postavy knihy. Podľa autora je to celkom napínavé pátranie.

Názov knihy *Rozkoše dávnych čias* evokuje niečo „štekľivé“, vzrušujúce. Anton Hykisch však pre-

V animovanom filme ide o náročný proces kompositingu mnohých vrstiev kresieb a levelov pozadí, v závislosti na kompozícii a pohybe kamery. V prvom rade ide o trezlivého človeka a to je neoceniteľný postoj hlavne v animovanom filme, kde každá minúta predstavuje 1 500 filmových políčok, v každom políčku od 5 do 10 vrstiev, niekoľko pozadí a náložiek, tieň pod postavy, pohyby oblohy atď...

Envirofilm je festival filmov o životnom prostredí. V čom vidíte súvis vašich filmov so životným prostredím?

Jaroslav Baran: Súčasný svet je úzko prepojený s internetom. Dnes už nič nestojí samo osebe. Svet sa zmenšil pomocou možností internetu. Je dôležité naučiť sa využívať jeho silu v prospech ľudstva a nie proti nemu.

Anna Gudžová

zrádza, že tento názov je ironický.

„Tie dávne i nedávne časy mali svoje čaro, boli dobrodružné až adrenalínové. Adrenalínový zážitok je tiež svojho druhu rozkoš. Rozkoše mojej generácie sa dosť odlišujú od rozkoší dnešných čias. Mój dobrý kamarát Milan Stano, maliar karikaturista a vydavateľ humoristického časopisu Kocúrkuvo, nazval rozkošou prečítanie tejto knihy...“

Anton Hykisch je rodený Banskštiavničan (1932). Svet ho začal lákať už ako mladého gymnazistu, keď sa pokúsil o útek do západného Nemecka, za čo bol aj vo väzení. Jeho autobiografický román *Námestie v Mähringu* (vydaný v roku 1956 a potom v 1999), hovorí o túžbe mladých ľudí poznávať svet. Vydal takmer tridsať kníh, z nich najúspešnejšie boli historické romány *Čas majstrov* (1977, 2003) a *Milujte kráľovnú* (1984, 1988, 1998). V decembri 1992 bol menovaný prvým slovenským veľvyslancom v Kanade. Rád cestuje, má rád históriu, heraldiku, knihy. Festivalu Envirofilm sa ako hosť zúčastnil už niekoľkokrát, na besedách o životnom prostredí a zážitkoch z cestovania po svete, prezentoval aj svoje knihy *Nebojme sa sveta!* a *Spomeň si na cára*. Tento rok to budú *Rozkoše dávnych čias*.

O rozkošiach dávnych čias sa s Antonom Hykischom môžete porozprávať osobne počas festivalu Envirofilm 2010 – na besede, ktorá sa uskutoční vo štvrtok 13. mája v Stredoslovenskom múzeu (Thurzov dom) v Banskej Bystrici (15.30 hod.).

Anna Gudžová